

W 2015 roku w Paryżu przedstawiciele 196 państw jednogłośnie przyjęli porozumienie, mające na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych, będących wynikiem działalności człowieka, tak aby w roku 2050 światowa gospodarka nie emitowała ich więcej niż ekosystemy są w stanie przyswoić.

W 2021 roku emisje wciąż rosną. Mimo, że krajom rozwiniętym udało się zredukować emisje ze swoich gospodarek, redukcje te są, do pewnego stopnia, spowodowane przemieszczeniem wysokowęglowej produkcji poza ich granice. Zastosowanie najnowszych metod przypisywania emisji do miejsca, gdzie produkty i usługi są ostatecznie konsumowane (w przeciwieństwie do przypisywania ich do miejsca produkcji) wskazuje, że większość śladu węglowego można przypisać bogatym społeczeństwom krajów rozwiniętych i ich miejskim gospodarstwom domowym. Z tego powodu, badanie przyczyn wysokowęglowej konsumpcji i czynników, które na nią wpływają, jest kluczowe dla formułowania polityk mających na celu uniknięcie zmian klimatu.

W niniejszym projekcie zbadany zostanie związek między śladem węglowym miejskich gospodarstw domowych a ich otoczeniem – „środowiskiem zbudowanym”. Przez długi czas zakładano, że niektóre formy środowiska zbudowanego sprzyjają niskowęglowym zachowaniom – np. mieszkanie w dobrze skomunikowanym centrum miasta ułatwia użytkowanie roweru zamiast samochodu, a mieszkanie w budynku wielorodzinnym wymaga mniej energii do jego ogrzania niż domu jednorodzinnego. Jednakże, gdy weźmie się pod uwagę całkowitą konsumpcję (włączając np. konsumpcję dóbr importowanych), obraz staje się znacznie bardziej skomplikowany. Okazuje się, że środowiska zbudowane, uważane za sprzyjające niższym emisjom, są jednocześnie zamieszkiwane przez osoby, które emitują więcej z powodu poziomu swojej konsumpcji. Nie jest jeszcze jasne, na ile jest to spowodowane samym środowiskiem, a na ile tym, że ludzie o pewnych cechach społeczno-ekonomicznych (np. dochodzie) i społeczno-kulturowych (np. przekonania) zamieszkują różne środowiska i to właśnie cechy gospodarstw, a nie środowiska zbudowanego są głównym czynnikiem wysokich emisji.

Głównym celem projektu jest zatem:

Opisanie związku między środowiskiem zbudowanym, konsumpcją miejskich gospodarstw domowych i ich śladem węglowym, w kontekście innych istotnych czynników społeczno-ekonomicznych i społeczno-kulturowych.

Projekt ma za zadanie odpowiedzieć na poniższe pytanie badawcze:

W jaki sposób środowisko zbudowane, w połączeniu z innymi istotnymi czynnikami społeczno-ekonomicznymi i społeczno-kulturalnymi, wpływa na konsumpcję miejskich gospodarstw domowych i ich ślad węglowy?

Projekt osiągnięte przedstawiony cel i odpowie na postawione pytanie badawcze poprzez przeprowadzenie dwóch badań wśród miejskich gospodarstw domowych w aglomeracji poznańskiej. Pierwsze badanie zostanie przeprowadzone z użyciem geoankiety, w której członkowie 1500 gospodarstw domowych udzielą informacji na temat swojej konsumpcji, cech społeczno-ekonomicznych i społeczno-kulturalnych oraz sposobem, w jaki funkcjonują w swoim środowisku. Z zebranych danych zespół projektu obliczy dla każdego gospodarstwa ślad węglowy i charakterystykę ich środowiska zbudowanego (np. gęstość zaludnienia, dostępność usług itp.). Następnie, sprawdzi czy niektóre cechy (środowiska zbudowanego lub samych gospodarstw) są bardziej związane z ich śladem węglowym niż inne, a także czy różnią się one pomiędzy różnymi obszarami na terenie aglomeracji. Drugie badanie pogłębi zrozumienie tematu poprzez przeprowadzenie 20 wywiadów z członkami gospodarstw domowych. Członkowie zespołu badawczego zidentyfikują mechanizmy przyczynowe, poprzez które środowisko zbudowane może wpływać na zachowania. Następnie sprawdzą, czy istnieją okoliczności, w których gospodarstwa mają przeważnie wyższy lub niższy ślad węglowy.

Projekt ma na celu nawiązanie współpracy naukowej z czołowymi badaczami z dziedziny, wniesienie wkładu do literatury z zakresu planowania przestrzennego i ekonomii ekologicznej w postaci 4 artykułów naukowych i dostarczenie planistom miejskim oraz gospodarstwom domowym, zainteresowanym swoim wpływem na klimat, wiedzy pozwalającej na wykorzystanie jej w praktyce.